

དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་ལ་དབྱད་པ་ཐོས་ཚུང་བུའི་གཏམ།

ཕུར་བཞོན་མེད། འགན་ལོགས་ལེགས་སྐུར་བ།
རིག་གཞུང་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ། ལྷག་མེ། ཀྲོང་གསལ་

སློབ་འཁྲིལ་ལ་བྱང་། phurbadorji.clcs@rub.edu.bt

<https://doi.org/10.17102/rigzoedjournal.clcs.rub.1.004.2023>

བརྗེད་དོན།

དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཐངས་མ་འདྲམ་ཡོད་པ་སྤྱི་མཐོང་མི་ཚུ་ མཁས་པ་ག་གི་འདོད་པ་ར་
ཡིན་ན་དང་ འདོད་པ་མ་འདྲམ་ག་དེམ་ཅིག་ཡོད་ག་ དེ་ཚུ་གི་བར་ན་ཚུད་པར་ག་དེ་སྤྱི་ར་ཡོད་པ་ཡིན་ཚུ་ལ་གསལ་
སྤྱི་ཤེས་ཚུ་གསལ་ནི་གི་དོན་ལུ་དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་དེ་ ཞིབ་འཚོལ་འདི་འབད་ཡོད་པ་ཡིན། ཞིབ་འཚོལ་ཐབས་ལམ་
དེ་ཡང་ བུངས་བཅོན་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་མཁོ་ཚས་ ཡིག་ཆ་དབྱེ་དབྱེད་དང་ སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལན་གཉིས་ལག་ལེན་འཐབ་
ཡོད། ཡིག་ཆ་འདི་ཡང་ བྱ་ཚོག་དུས་གསུམ་གྱི་སྐོར་ལས་བཤད་པའི་དཔེ་དེབ་གསལ་དང་རྩིང་མ་ཚུ་བསྐྱེད་གྱི་
འབད་ཞིན་མ་ལས་དབྱེ་དབྱེད་འབད་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལན་འདི་ཡང་འབྲེལ་ཡོད་སློབ་གྲྭ་དང་བཤད་གྲུའི་སློབ་
ཚུ་ག་ ཟུར་གནས་མཁས་དབང་ཚུ་དང་འབྲེལ་བ་འཐབ་སྟེ་འབད་ཡོད། དེའི་སྐབས་སུ་ དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་
རྣམ་གཞག་འདོད་མི་མ་འདྲམ་ཡོད་མི་ཚུ་ ཚུར་བསྐྱེད་བཅོན་ འདོད་པ་མ་འདྲམ་ལག་བཞི་འདུག། དེ་ཡང་དུས་གསུམ་
རབ་གསལ་འོད་སྐར་ལྟར་དུ་གཅིག་དང་། ཉན་ཤུལ་མཁྱེན་རབ་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟར་དུ་གཅིག། དེ་ལས་ནོར་བུ་བསྐྱེད་
འཛིན་གྱི་འདོད་པ་ལྟར་དུ་གཅིག་དང་ སློན་ལམ་ཚོག་མཛོད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་གཅིག་སྤྱི་ཡིན་པས། དེ་ཡང་ དུས་
གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་འདོད་ཚུལ་མ་འདྲམ་ཡོད་མི་ཚུ་ ཉིང་སངས་སྤྱི་བཀོད་པ་ལས་ མ་འོངས་པ་ན་དེའི་སྐོར་ལས་
ལྟབ་སྐྱེད་འབད་མི་ཚུ་མཁུ་མ་འཐོམས་པར་ལྟབ་སྐྱེད་འབད་ནི་ལུ་སྐབས་བདེ་ནི་དང་། དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་བྱ་ཚོག་གི་རྣམ་
གཞག་ལུ་མཁས་པ་འགྱུར་ནི་གི་འོས་འབབ་ཡོད་པ་ཡིན།

གཏོ་ཚོགས། བྱ་ཚོགས། དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་། དུས་གསུམ་བྱེ་བྲག། དུས་གསུམ་ཐོར་བུ། དུས་གསུམ་ཚུབ་མཉམ།
དུས་གསུམ་ཆ་འདྲ། སློན་འཇུག་མོ། སློན་འཇུག་མོ། སློན་འཇུག་མ་ནིང་། སློན་འཇུག་ཤིན་ཏུ་མོ། མིང་གཞི།

དོ་སློབ།

དེ་ཡང་རྩོམ་སྒྲིག་པ་ལེ་ཤ་ཅིག་གིས་ར་ ཏུས་གསུམ་གྱི་སྐོར་ལས་ ཉེ་མ་ལས་གིས་ཉེ་ཡོད་རུང་ ཡིག་ཆ་དེ་ཚུ་ ཉང་མན་ ཚུན་མ་མཐུན་སྒྲིབ་འདུག། དཔེར་ན་ སློབ་བཟང་སློབ་ལམ་གྱིས་(2020) བྱ་ཚོགས་ འཚིང་ ཟེར་མི་འདི་ ཏུས་གསུམ་ བྱེ་བྲག་ཡིན་མ་སྟེ་བཀོད་དེ་ཡོད་རུང་ ཏུས་གསུམ་གྱི་སྐོར་ལས་ཡོངས་གྲགས་སྟེ་བཤད་དེ་ཡོད་པའི་ཏུས་གསུམ་རབ་ གསལ་འོད་སྣང་གསར་པ་(༡༩༩༩) དང་འཁྲིལ་ཆ་ད་ དེ་ཏུས་གསུམ་ཐོར་བུ་ཡིན་མ་དང་། དེ་བཟུམ་སྟེ་ འབྲུང་ ཟེར་བའི་བྱ་ཚོགས་ཚུ་ སློབ་ལམ་ཚོགས་མཛོད་ཚེན་མོ་(2017)ཉང་ ཏུས་གསུམ་ཐོར་བུ་ཡིན་མ་དང་ ཏུས་གསུམ་རབ་ གསལ་འོད་སྣང་གསར་པ་ཉང་ ཏུས་གསུམ་ཁབ་མཉམ་ཆ་འདྲ་ཡིན་མ་སྟེ་ བཀོད་དེ་འདུག། དེ་ལུ་བརྟེན་ཉེ་ བྱ་ཚོགས་ ཏུས་གསུམ་གྱི་སྐོར་ལས་སློབ་སྦྱོང་འབད་མི་དང་ ཏུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་ལུ་ དོན་གཉེར་ཡོད་མི་ ཚུ་ ག་འདི་ལུ་ ཆ་བཞག་ནི་ཡིན་ན་མ་ཤེས་པར་ མཁུ་འཕྲོམས་དང་འཕྲོམ་བཞེན་འདུག། དཀའ་ངལ་འདི་ཡང་གཙོ་ བོར་ ཏུས་གསུམ་གྱི་སྐོར་ལས་འབྲི་མི་ཚུ་གིས་ ཏུས་གསུམ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་ ཐོར་བུ་སོགས་གྱི་གོ་དོན་བཞག་ཐངས་ མ་འདྲུ་ཐོན་མ་ལས་བརྟེན་བྱུང་བྱུང་མ་ཡིན་མས། དཀའ་ངལ་འདི་མ་སེལ་བར་བཞག་པ་ཅིན་ སློབ་སྦྱོང་པ་ཚུ་ ཏུས་ གསུམ་སྦྱི་བྱེ་བྲག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་དར་ མཁུ་འཕྲོམས་ཉེ་ལུས་ནི་ཡིན་མ་མ་ཚད་ སློབ་སྦྱོན་པ་ཉང་མན་ཚུན་ཡང་གོ་ བ་བརྟེན་འཛོལ་འགྲོ་སྟེ་ རྒྱལ་ལས་དཀའ་ངལ་འདི་སློབ་ར་འཕྲོན་ནི་གི་ཉེན་ཁ་འདུག། དེ་འབད་ཆ་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་ འདི་ཉང་ ཏུས་གསུམ་སྦྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་ཚུ་མ་འདྲུ་སྟེ་བཤད་དེ་ཡོད་མི་ཚུ་ ཚུར་བསྐྱུ་ན་རིགས་མ་འདྲུ་ ག་དམ་ཅིག་ན་བསྐྱུ་ཡིན་ན་དང་འདོད་ཐངས་གྱི་བྱུང་པར་ འདོད་མི་གི་མཁམས་པ་ག་དང་ག་ར་ཡིན་ན་ དེ་ལས་ འདོད་པ་མ་འདྲུ་ཡོད་མི་ཚུ་གི་གྲལ་ལས་ ལྷ་བ་སྦྱང་མང་ཤོས་ར་ག་གི་འདོད་པ་ལྟར་དུ་ འབད་དོག་ཚུ་ཁ་གསལ་སྟེ་ བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན།

རྩོམ་གྲིས་བསྐྱར་ཞིབ།

སྦྱིར་ཏུས་གསུམ་གྱི་དགོས་དོན་དང་འཕྲོམ་དོན།

སྦྱིར་བཏང་མིང་ཚོགས་གི་ཤེས་ཡོན་རྒྱ་སྦྱང་གཏང་ནི་དང་ བྱེ་བྲག་ཏུ་ཡི་གཱའི་དག་ཆ་ཡར་རྒྱས་གཏང་ནི། བྱུང་པར་དུ་ ཡང་ བྱ་ཚོགས་གི་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་གཏང་དགོ་པ་ཅིན་ ཏུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ག་ཅི་དེ་གལ་ཆེན་ཡིན་ པས། ཏུས་གསུམ་འདི་ཡང་ ལུ་མི་སློབ་ཀྱི་གིས་ (2000 ཤོག་གྲངས་ 2) “ཕོ་ནི་འདས་དང་གཞན་བསྐྱུ་ བྱིར། མོ་ནི་བདག་དམ་འོངས་བྱིར། མ་ཞིང་གཉིས་ཀ་ད་ལྟ་ཚེད། ཤིན་ཏུ་མོ་ནི་མཉམ་བྱིར་རོ།” ཟེར་གསུངས་ཡོད་ མི་འདི་ལས་འཕྲོམ་ཉེ་ དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་སློབ་གྲོགས་ཀྱིས་ (2017 ཤོག་གྲངས་ 22) “ཏུས་ནི་འདས་པ་ དང་མ་འོངས་པ་ད་ལྟ་བ་གསུམ” ཟེར་བཀོད་ཡོད་དོ་བཟུམ་སྟེ་ རྩོམ་སྒྲིག་པ་དང་སློབ་སྦྱོང་པ་ག་ར་གིས་སྦྱིར་བཏང་བྱ་ ཚོགས་ཅིག་གི་ཐོག་ལུ་ འབྲུང་ནི་ཡིན་མི་ལུ་མ་འོངས་པ་དང་། འབྲུང་བཞེན་ཡོད་མི་ལུ་ད་ལྟ་བ། བྱུང་ཚུར་མི་ལུ་འདས་

པ་ཟེར་སྐབ་ཡིན་པས།

ཡིག་ཆ་རྒྱ་ནང་དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་མི་མཐུན་པ་ཡོད་ཚུལ།

དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཐངས་འདི་ ཆོ་དབང་བསོད་ནམས་ཀྱིས་དུས་གསུམ་སྤྱིར་བཏང་། དུས་གསུམ་བྱེ་བྲག། དུས་གསུམ་ཐོར་བྲ། དུས་གསུམ་ཁྲབ་མཉམ། སྤྱི་འི་ཆ་འདྲ། བྱེ་བྲག་གི་ཆ་འདྲ། ཐོར་བྲའི་ཆ་འདྲ། ཁྲབ་མཉམ་ཆ་འདྲ་བཅས་བརྒྱད་ཡོད་སྟེ་བཀོད་ཅུག། (༡༩༩༩) ཆོ་ཏན་ཞབས་རྗེ་གིས་ (༢༠༠༤ འོག་གྲངས་ ༢༤༡) “དུས་གསུམ་གྱི་ལས་ཚོགས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཐོར་བྲ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ” ཟེར་དུས་གསུམ་ལུ་དབྱེ་བ་ཅིན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ ཐོར་བྲ་གསུམ་ཡིན་མ་སྟེ་གསུངས་ཅུག། དེའི་སྐབས་སུ་དུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བརྒྱད་སྟེ་བཤད་མི་ཅིག་དང་གསུམ་སྟེ་བཤད་མི་ཅིག་སྟེ་འག་གཉིས་ཐོན་མ་ལས་ དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ དུས་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་བཞག་ཐངས་དང་ ཁྲབ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ག་དེ་སྟེ་ར་ཡོད་པ་ཡིན་ན་བཟླ་བའི་སྐབས་སུ་གོ་དོན་བཞག་ཐངས་ར་སོ་སོར་ཡོད་པ་སྟེ་མཐོང་ཡི། ཉན་ཤུལ་མཁྱེན་རབ་འོད་ཟེར་གྱིས་ཡང་དུས་གསུམ་ལུ་དབྱེ་བ་ཅིན་ སྤྱིར་བཏང་དང་ བྱེ་བྲག་ ཐོར་བྲ་ཡིན་མ་སྟེ་བཀོད་དེ་འདུག། (༢༠༡༤) ཡིན་ཅུང་གོང་ལུ་བཞག་མི་དུས་གསུམ་དེ་དང་ དེ་སྟོ་གི་གསུམ་འདི་མིང་འདྲ་ཅུང་ གོ་དོན་བཞག་ཐངས་ལུ་ཁྱད་པར་ཡོད་སྟེ་མཐོང་ཡོད།

འགོས་པ་སྐྱེ་བའི་མཚན་གྱིས་ དུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བརྒྱད་སྟེ་བཀོད་ཡོད་པ་མ་ཚད་ བརྒྱད་པོའི་མིང་ཡང་གོང་ལུ་ ཆོ་དབང་བསོད་ནམས་ཀྱིས་བཀོད་མི་དང་འདུལ་སྟེ་བཞག་པ་ཡིན་ཅུང་ བཤད་ན་དུས་གསུམ་བྱེ་བྲག་གི་དཔེར་བརྗོད་སྐབས་ (༢༠༡༡ འོག་གྲངས་ ༡༤༤) “བསམ་བྱ་སེམས་བྱེད་བསམས་སོམས་ཤིག” ཟེར་མི་ཚུ་ ཆོ་དབང་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ བཀོད་པའི་དུས་གསུམ་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་ (༡༩༩༩ འོག་གྲངས་ ༦) “འདས་ལ་འཕུལ་ཡོད་ཡང་འཇུག་ཡོད། དུལ་བ་ལ་གཉིས་ཀ་མེད། མ་འོངས་འཕུལ་ཡོད་ཡང་འཇུག་མེད། སྐུལ་ཚིག་འཕུལ་མེད་ཡང་འཇུག་ཡོད། སྐབས་འགར་འདས་དང་སྐུལ་ཚིག་ལ། ས་རྒྱུད་སྐྱུར་བས་འཕུས་པ་འང་ཡོད། གསུངས་བཞིན་” ཟེར་བཀོད་མི་དང་མ་མཐུན་སྟེ་ཡོད་པ་ལས་ དེ་གཉིས་ཀྱི་དུས་གསུམ་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཞག་ཐངས་ལུ་ཁྱད་པར་བཟླ་བའི་སྐབས་ མཚན་ཉིད་འདུལ་མ་ཚད་ དུས་གསུམ་རབ་གསལ་འོད་སྣང་གསར་པ་འདི་ནང་ཡང་ དེ་དུས་གསུམ་བྱེ་བྲག་གི་དཔེར་བརྗོད་ཡིན་མ་སྟེ་ དོས་སུ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ལས་ དཔེར་བརྗོད་འདི་དམིགས་བསལ་ཅིག་ཡིན་སྟེ་མཐོང་ཡི།

ནོར་བུ་བཟླ་བ་འཛིན་གྱིས། (༢༠༡༤ འོག་གྲངས་ ༣༤༥) “ དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་བྱེ་བྲག་སྟེ་བྲག་གི་ཆོག་སྟེ་མ།”བཏག་བྱ་འཐག་བྱེད་བཏགས་ཐོགས་ཤིག།”འགྲུམ་བྱ་འགྲུམ་བྱེད་བཀུམ་ཁུམ་ཞིག” ཟེར་ཡོད་སྟེ་གསལ་ལུ་ དུས་གསུམ་ཐོར་

བྱ་དང་ བྱ་མཁུམ་ཆ་འདྲ་སྟེ་བཅི་མི་ཚུ་ཡང་ དེ་ནང་དུས་གསུམ་གྱི་དང་བྱེ་བྲག་གང་ཅུང་ཡིན་མ་སྟེ་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་
ལས་ དེ་ག་གི་ལུགས་སྲོལ་དང་མཐུན་མ་ཡིན་ན་དང་ དོ་ཅུང་དུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བཞག་ཐངས་གཞན་ཡོད་མེད་
བལྟ་ཡོད།

ཞིབ་འཚོལ་ཐབས་ལམ།

ཞིབ་འཚོལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ ལེ་ཤ་ཡོད་པའི་གྲུབ་ལས་ གཙོ་བོ་འདི་ objectivism དང་ interpretivism གཉིས་
དང་། ཐབས་ལམ་འདི་ གྲངས་འདེན་ཐབས་ཤེས་དང་ བྲུངས་བཅོན་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སྟེ་ཡོད་པ་ལས་ ཞིབ་
འཚོལ་འདི་ interpretivism གྲུབ་མཐའ་ལྟར་དུ་ བྲུངས་བཅོན་ཐབས་ཤེས་ལག་ལེན་འཐབ་སྟེ་འབད་ཡོད། དེ་
ཡང་ ཞིབ་འཚོལ་འདི་འབད་བའི་སྐབས་སུ་ གནས་སྤྱད་ནང་གྲངས་ཁ་མང་ཉུང་གི་སྟོམ་ལུ་གཞི་བཞག་སྟེ་འབད་བ་
ཅིན་བྲུངས་མི་ཚོད་ནི་དང་། བྲུངས་བཅོན་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་མཁོ་ཆས་ ཡིག་ཆ་དབྱེ་དབྱུད་འདི་ ག་དེ་མང་མང་ལག་
ལེན་འཐབ་སྟེ་འབད་དགོཔ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཡིན། (Fraenkel, Wallen, & Hyan, 2012) དེ་ཡང་ ཀེ་རི་སི་ཤེལ་
(Creswell, 2012) གྱིས་འབད་བ་ཅིན་ བྲུངས་བཅོན་ཐབས་ཤེས་འདི་གིས་ ཚོས་ཅན་གྱི་དོན་ ཐ་སྐད་ལེ་ཤ་ཡོད་
པའི་ནམ་དུས་ལུ་ དབྱེ་དབྱུད་ཀྱི་ཐོག་ལས་ གཏིང་ཟབ་ཀྱི་དོན་ཉ་གོ་ནི་ལུ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ལས་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་
དམིགས་གཏད་ གྲངས་ཁ་གི་ཐོག་ལུ་མེན་པར་ དོན་ལེ་ཤ་དབྱེ་དབྱུད་འབད་དེ་ གཏིང་ཟབ་སྟེ་ཉ་གོ་ནི་གི་དོན་ལུ་
བྲུངས་བཅོན་གྱི་ཐོག་ལས་འབད་དགོཔ་ཡིན་པས། ཞིབ་འཚོལ་འདི་ནང་ དུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བཞག་ཐངས་མ་
འདྲུལ་ཚུ་ རོས་འཛོན་འབད་དེ་ཐག་གཅད་པའི་སྐབས་སུ་ སྟོན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཚུ་དབྱེ་དབྱུད་འབད་དགོཔ་དང་ འབྲེལ་
ཡོད་མི་རོམ་དང་གཅིག་ཁར་འབྲེལ་བ་འཐབ་སྟེ་དེ་བ་དེས་ལན་འབད་དགོཔ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ བྲུངས་བཅོན་གྱི་ཐབས་
ལམ་འདི་རོས་འབབ་ཡོད་པ་ཡིན།

གནས་སྤྱད་བསྟུ་ལེན།

ཞིབ་འཚོལ་འདི་གི་དོན་ལུ་གནས་སྤྱད་བསྟུ་ལེན་གྱི་བྱ་རིམ་འདི་ཡང་ ཉེ་མར་ གཞི་རྟེན་གྱི་ཡིག་ཆ་ དུས་གསུམ་རབ་
གསལ་འོད་སྤང་གསལ་པ། བད་སྤྱོད་པའི་གྲོང་བརྗོད་ཆེན་མོ་འཛམ་གླིང་རྒྱུན་གཅིག་། ཐོན་མིའི་ཞལ་ལུང་། བོད་ཀྱི་
ཚོག་མཛོད་ཆེན་མོ། རྟགས་འཇུག་དཀའ་འབྲེལ་གནད་ཀྱི་སྟོན་མེ། དག་ཡིག་ལོར་ཕྱེད་ཅན་གྱི་ཡིག་སྟེབ་ཟུར་བཀོད་
ལེགས་བཤད་པརླའི་ཕྱེད་བ་དང་ གཞན་ཡང་འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་ཆ་ཚུ་བསྟུ་ལེན་འབད་ཡི།

དེ་ལས་ གཞི་རྟེན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཚུ་ནང་ཕན་ཚུན་ སླེ་མ་བསྟེ་བར་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ ཞིབ་ཞིབ་སྟེ་ལྷག་སྟེ་ དུས་གསུམ་གྱི་
མཚན་ཉིད་བཤད་མི་དང་ དཔེར་བརྗོད་བཀོད་མི་ཚུ་ཡིག་ཆ་རེ་གི་ཟེན་བྲིས་རེ་ སྟོན་བཀོད་དང་བཅས་པ་སྟེ་འཐབ་

ཞིན་མ་ལས་ ཟིན་གྱིས་གྲུ་ཡིག་ཚག་མིང་བཀོད་དེ་ཁ་གསལ་སྟེ་བཞག་ཡི། དེ་ལས་དུས་གསུམ་གྱི་སྐོར་ལས་སྟོབ་
 སྟོན་འབད་མི་སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དང་སྟོབ་སྐྱབ་བཅུ་ཐམ་དང་གཅིག་ཁར་དྲི་བ་དྲིས་ལན་འབད་དེ་ཁོང་གིས་དུས་གསུམ་གྱི་
 རྣམ་གཞག་སྟོབ་སྟོན་འབད་བའི་རྣམ་དུས་འདོད་པ་མ་འདྲུལ་ག་དེམ་ཅིག་མཐོང་ཡི་ག་དང་ག་གི་ལུགས་འདི་ལྟབ་
 ལྟུང་འབད་དོག་ དེ་ལས་ག་གི་ལུགས་འདི་སྟབས་བདེ་བས་ག་ཚུ་དྲིས་ཏེ་ དྲིས་ལན་གྱི་ཐོག་ལས་ཡང་གནས་སྟུང་
 བསྟུ་ལེན་འབད་ཡོད།

གནས་སྟུང་དབྱེ་དབྱེད།

གནས་སྟུང་དབྱེ་དབྱེད་འདི་ཡང་ ཟིན་གྱིས་ཚུ་ག་བསྟུར་འབད་དེ་ དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཐངས་མ་འདྲུལ་
 སྟེ་ཡོད་མི་ཚུ་རྟགས་མ་འདྲུལ་རེ་བཀལ་ཏེ་སོ་སོར་སྟེ་བཞག་ཡོད་པ་དང་། གནས་སྟུང་གྱི་བཅུད་དོན་ཅོག་ར་འཐད་པ་
 ཡོད་མི་ཚུ་ ཟིན་གྱིས་ནང་རྟགས་གྱི་ཚོན་མདོག་ཡང་ཅོག་འཐད་པ་བཀལ་ཏེ་ རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཤོག་གྲུ་ཅིག་ནང་པབ་
 ཡོད་པ་དང་། དུས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བའི་གྲངས་ཁ་འདྲ་རུང་ རང་ན་གོ་དོན་མ་འདྲ་མི་ཚུ་ ཟིན་གྱིས་ནང་རྟགས་སོ་སོར་
 བཀལ་ཏེ་ རིམ་པ་བཞིན་དུ་ ཤོག་གྲུ་སོ་སོ་ཅིག་ནང་ཟིན་གྱིས་གཉིས་པ་འཐབ་བཞག་ཡི།

དེ་ལས་ཟིན་གྱིས་ཚུ་ག་བསྟུར་འབད་དེ་སྦྱིར་བཏང་ དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འདོད་པ་མ་
 འདྲུལ་ག་དེ་སྟེ་ར་འདུག་ག་དང་། འདོད་པ་ཁག་མ་འདྲུལ་ལེ་ཤ་ཡོད་མི་ཚུ་ ཚུར་བསྟུ་བ་ཅིན་རིགས་མ་འདྲུལ་ག་དེམ་
 ཅིག་ཡོད་ག་གཏན་འབེབས་འབད་དེ་ མཐའ་དབྱེད་གྱི་ཟིན་གྱིས་ཅིག་གིས་ཡི། དེ་ཡི་ཤུལ་ལས་དུས་གསུམ་གྱི་སྐོར་
 ལས་སྟོབ་སྟོན་དང་ལྟབ་སྐྱངས་འབད་མི་ཚུ་ལས་གོང་ལུ་གནས་སྟུང་བསྟུ་ལེན་འབད་ཞིན་མ་ལས་ཟིན་གྱིས་འཐབ་
 ཡོད་མི་ཚུ་ག་བསྟུར་ཐོག་ལས་དབྱེ་དབྱེད་འབད་དེ་ ག་གི་ལུགས་འདི་ལྟབ་སྐྱངས་འབད་དོག་དང་ ག་གི་ལུགས་འདི་
 གོ་དོ་བདེལ་སྟེ་བཅུ་དོག་མཐའ་དབྱེད་འབད་ཡོད། དེ་ལས་དུས་གསུམ་སྦྱི་བྱེ་བྱེ་ག་གི་དབྱེ་བ་བྱེ་མི་གི་ཚོག་མཚོང་ནང་
 ག་གི་འདོད་པ་ལྟར་དུ་ལག་ལེན་འཐབ་ཨིན་ན་ཚུ་ཡང་ཁ་གསལ་སྟེ་བཀོད་དེ་ མཇུག་རཞིབ་འཚོལ་གྱི་མཇུག་བསྟུ་
 གིས་ཡོད་པ་ཨིན།

ཞིབ་འཚོལ་གྲོས་བསྟུར།

ཡིག་ཚུ་ནང་ལས་ཐོན་མི་གནས་སྟུང་ཚུ་ག་བསྟུར་དང་ དྲི་བ་དྲིས་ལན་གྱི་ཐོག་ལས་བསྟུ་ལེན་འབད་བའི་གནས་
 སྟུང་ཚུ་དབྱེ་དབྱེད་འབད་ལྟ་བུའི་སྐབས་སུ་ དུས་གསུམ་སྦྱི་བྱེ་བྱེ་ག་གི་རྣམ་གཞག་འདོད་མི་ཁག་བཞི་ཡོད་པ་སྟེ་
 མཐོང་ཡི། དེ་ཡང་དང་པོ་ དུས་གསུམ་རབ་གསལ་འོད་སྐྱང་གསལ་པ (༡༩༩༩) དང་ བརྒྱ་སྟོད་པའི་སྐྱེད་བཟོད་ཚེན་
 མོ་འཛམ་སྐྱིད་རྒྱན་གཅིག (༢༠༡༡) གི་འདོད་པ་ལྟར་དུ་འབད་བ་ཅིན་ དུས་གསུམ་ལ་དབྱེ་ན་སྦྱིར་བཏང་བྱེ་བྱེ་ག་

ཐོར་བུ་ ལྲབ་མཉམ་ ཆའདྲ་ལྲ་འམ་ གོང་གི་བཞི་པོའི་ཆའདྲ་རེ་རེ་བརྗེ་བས་བརྒྱད་ཡོད་པ་དང་ དེ་རེ་རེ་གོ་དོན་ཡང་།
དང་པོ་དུས་གསུམ་སྤྱིར་བཏང་ནི་ པ་སྡེ་ལས་གཞན་པའི་དུས་འདས་པར་སྡོན་འཇུག་པོ་བཟུང་། ད་ལྟ་བུ་ལ་སྡོན་འཇུག་མོ་
འདད་ བརྗོད་བདེ་བའི་དབང་གིས་མ་ཞིང་འཇུག་མི་ཡང་ཨ་ཙོ་རེ་ཡོད་པ་དང་། མ་འོངས་པར་སྡོན་འཇུག་མ་ཞིང་ག་
དང་དགའ་རུང་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་སྟེ་ དཔེར་ན་ སོན་བཏབ་ལུ་ མ་འོངས་པར་གདབ་ ད་ལྟ་བུར་འདེབས་ འདས་
པར་བཏབ་ སྐུལ་ཚིག་ལ་ཐོབ་བརྩམ་དང་། སྤྱིན་པ་གཏང་ནི་ལུ་ མ་འོངས་པར་གཏང་དང་ ད་ལྟ་བུར་གཏོང་ འདས་
པར་བཏང་ སྐུལ་ཚིག་ལ་ཐོབ་སྟེ། དེ་བརྩམ་སྟེ་ སོ་སོར་བྱེ་བ་དེ་ མ་འོངས་པར་དབྱེ་ད་ལྟ་བུར་འབྱེད་འདས་པར་བྱེ་བེར་
མི་བརྩམ་ཨིན་པས།

དུས་གསུམ་གྱེ་བཟུང་ནི་ དུས་འདས་པ་ལ་སྡོན་འཇུག་བ་ཡིག་ཡང་འཇུག་དང་བཅས་ཏེ་འཇུག་པ་དང་ ད་ལྟ་བུ་ལ་སྡོན་
འཇུག་དང་ཡང་འཇུག་གཉིས་ཀ་མེད་པ། མ་འོངས་པར་སྡོན་འཇུག་བ་ཡིག་ཡང་འཇུག་མེད་པར་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་
དང་ འབྲལ་འབྲལ་སྐབས་འདས་པ་དང་སྐུལ་ཚིག་ལ་རྗེས་འཇུག་ས་རྒྱུད་སྤྱིར་བའི་བྱ་ཚིག་སྟེ་ དཔེར་ཡང་རིམ་བཞིན་
ཚོས་སོགས་ མ་འོངས་པར་བཀྲལ་ད་ལྟ་བུར་གྲོག་ འདས་པར་བཀྲལ་ས་ སྐུལ་ཚིག་ལ་གྲོགས་ཟེར་མི་བརྩམ་དང་།
དགོ་བ་སོགས་མ་འོངས་པར་བསྡོད་དང་ ད་ལྟ་བུར་སྡོད་ འདས་པར་བསྡོད་ སྐུལ་ཚིག་ལུ་སྡོད་བརྩམ་ལུ་གོ་སྟེ་ཨིན་
མས།

དུས་གསུམ་ཐོར་བུ་ནི་ འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལ་སྡོན་འཇུག་པོ་བ་ཡིག་འཇུག་པ་དང་ ད་ལྟ་བུ་ལ་སྡོན་
འཇུག་མོ་འ་ཡིག་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་སྟེ་ དཔེར་ན་ར་སོགས་མ་འོངས་པར་བཏུང་ ད་ལྟ་བུར་འབྱུང་ འདས་པར་བཏུངས་
ཟེར་མི་བརྩམ་ལུ་གོ་སྟེ་མས།

དུས་གསུམ་ལྲབ་མཉམ་ནི་ དུས་གསུམ་ཀར་སྡོན་འཇུག་དང་མིང་གཞི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱ་ཚིག་སྟེ་ དཔེར་ན་གོང་ལུ་
བཀྲར་ནི་འདི་ དུས་གསུམ་ཀར་བཀྲར་བེར་འབྲི་དོ་བརྩམ་ལུ་གོ་སྟེ་མས།

དུས་གསུམ་སྤྱིའི་ཆའདྲ་ནི། མ་འོངས་པ་ལ་སྡོན་འཇུག་མ་ཞིང་དང་ད་ལྟ་བུ་ལ་སྡོན་འཇུག་མོ་ འདས་པར་སྡོན་འཇུག་
པོ་ལས་གཞན་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་སྟེ་ དཔེར་ན་མེ་ཏོག་མ་འོངས་པར་གཏོར་ ད་ལྟ་བུར་འཐོར་ འདས་པར་གཏོར་
བརྩམ་ལུ་སྐབས་ཨིན་མས། དུས་གསུམ་གྱེ་བཟུང་གི་ཆའདྲ་ནི། མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་ལ་སྡོན་འཇུག་པོ་ཡིག་ལས་
གཞན་པ་འཇུག་ཅིང་ ད་ལྟ་བུ་དང་སྐུལ་ཚིག་ལ་སྡོན་འཇུག་མེད་པའི་བྱ་ཚིག་སྟེ་ དཔེར་ན་ ཅ་བཟའ་མ་འོངས་པ་
མན་བ་ ད་ལྟ་བུར་ན་བ་ འདས་པར་མན་བས་བརྩམ་ལུ་གོ་སྟེ་མས།

དུས་གསུམ་ཐོར་བུའི་ཆའདྲ་ནི། ད་ལྟ་བུ་ལ་སྡོན་འཇུག་མོ་འཇུག་པའི་ཁར་ འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ལུ་སྡོན་འཇུག་
 མེད་པའི་བྱ་ཚིག་སྟེ་ ཡི་གེ་མ་འོངས་པར་གྱི་ ད་ལྟ་བར་འགྱི་ འདས་པར་གྱིས་བཟུམ་ལུ་སྐྱབ་ཡིན་པས། ཟུབ་མཉམ་
 ཆའདྲ་ནི་ ད་ལྟ་བུ་དང་མ་འོངས་པར་སྡོན་འཇུག་དང་མིང་གཞི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱ་ཚིག་དང་། དུས་གསུམ་ཀར་སྡོན་
 འཇུག་མེད་ཅིང་ མིང་གཞི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱ་ཚིག་སྟེ་དཔེ་ཡང་རིམ་བཞིན་ རྣམ་མོགས་མ་འོངས་པར་འཐོབ་དང་ ད་
 ལྟ་བར་འཐོབ་ འདས་པར་ཐོབ་བཟུམ་དང་། སྤྲིག་པ་སོགས་ མ་འོངས་པར་སྐྱད་དང་ ད་ལྟ་བར་སྐྱོད་ འདས་པར་
 སྐྱདས་ སྐྱལ་ཚིག་ལ་སྐྱོདས་ཟེར་མི་བཟུམ་ལུ་གོ་ཤ་མས།

འདོད་པ་གཉིས་པ་འདི་ དག་ཡིག་ལོར་སྲིང་ཅན་གྱི་ཡིག་སྟེ་བ་བྱུར་བཀོད་ཡིགས་བཤད་བསྐྱེད་མེད་པ་ (207c) དང་
 གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་བརྗོད་པའི་བསྟན་བཅོས་སུམ་ཅུ་དང་རྟགས་འཇུག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཐོན་མིའི་
 ཞལ་ལུང་ (200c) ལྟར་དུ་ དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྱག་ཐོར་བུ་གསུམ་སྟེ་བཤད་པ་ཡིན་མ་དང་ དེ་མེད་མོ་དོན་ཡང་
 དུས་གསུམ་སྤྱི་ནི་ དུས་མ་འོངས་པར་སྡོན་འཇུག་མ་ཞིང་དང་། ད་ལྟ་བར་མོ་ཡིན་ཀྱང་བརྗོད་བདེ་མ་ཞིང་ཀྱང་ཡོད་སྲིད་
 པ། པ་སྟེ་ལས་གཞན་པའི་འདས་པར་མོ་ཡིག་འཇུག་པའི་བྱ་ཚིག་ལའོ།

དུས་གསུམ་བྱེ་བྱག་ནི་ དུས་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པར་སྡོན་འཇུག་མོ་འཇུག་ཅིང་འདས་པར་ཡང་འཇུག་ཡོད་པའི་
 ཟུབ་པ་དང་། ད་ལྟ་བར་ སྡོན་འཇུག་མ་ཞིང་གཉིས་དང་ མོ་འཇུག་པ་དང་ སྡོན་འཇུག་མེད་པའི་རིགས་ཏེ་བཞི་ལོ།
 དུས་གསུམ་ཐོར་བུ་ནི་མོང་གི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྱག་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་རིགས་རྣམས་ཐོར་བུ་སྟེ་དབྱེ་ན་བཞི། དེ་ཡང་
 བར་ལྟ་བུ་བྱེ་བྱག་སྤྱོད་མ་ཐུན་དང་། བཅུད་ལྟ་བུ་དམཐའ་ཅན་དང་། བསྐྱབ་སྐྱབ་ལྟ་བུ་འས་གཉིས་བསྐྱབ་
 གཏང་གཏོད་གཏང་གཏོད་ལྟ་བུ་བྱེ་བྱེད་འདས་སྐྱལ་པལ་ཆེར་སྐྱེ་མཐུན་པའོ།

འདོད་པ་གསུམ་པ་འདི་རྟགས་འཇུག་དཀའ་འགྲུལ་གཞན་གྱི་སྡོན་མེ (200c) ལྟར་དུ་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 ལུ་སྤྱི་བྱེ་བྱག་ཐོར་བུ་གསུམ་ཡིན་མ་དང་ དེ་མེད་མོ་དོན་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ དང་པོ་དུས་གསུམ་སྤྱིར་བཏང་ནི་
 དུས་མ་འོངས་པར་སྡོན་འཇུག་མ་ཞིང་དང་ ད་ལྟ་བུ་ལ་མང་ཤོས་རམོ་འཇུག་པ་ཡིན་ཅུང་ བརྗོད་བདེ་བའི་དབང་གིས་
 མ་ཞིང་ཡང་ཨ་ཙོ་རེ་ཡོད་པ། པ་སྟེ་ལས་གཞན་པའི་འདས་པ་ལ་མོ་འཇུག་ཅིང་སྐྱབ་གངས་ཐ་དད་ཡོད་པའི་བྱ་ཚིག་
 སྟེ་དཔེ་འདོད་པ་དང་པའི་སྐྱབས་སུ་བཀོད་པ་དང་འདྲའོ།

དུས་གསུམ་བྱེ་བྱག་ནི་ མ་འོངས་པ་དང་འདས་པར་སྡོན་འཇུག་མོ་ཡིག་འཇུག་ཅིང་ ད་ལྟ་བར་པལ་ཆེར་སྡོན་འཇུག་
 མེད་པ་དང་། འདས་པ་ལ་ སྐྱབས་འགར་རྗེས་འཇུག་ས་ཡིག་རྒྱང་པས་འབྱས་པའང་ཡོད་པའི་བྱ་ཚིག་ལ་བཞག།

དེལ་སྤྱིར་རྟགས་འཇུག་དཀའ་བཞུགས་ལ་བའི་མེ་ལོང་ (2004) ལས་གསུངས་པའི་ལུང་དོན་བཞིན་ཁས་ལེན་ ཀྱང་ དུས་བཟུང་གཉིས་ཀ་གཏན་ནས་མེད་པ་འདི་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ བསྟོད་དང་ བརྗོད་སོགས་དུས་བཟུང་ ལ་ཡང་སྤོང་འཇུག་བ་ཡོད་མི་འདི་དུས་གསུམ་གྱི་བྲག་ཡིན་མ་སྟེ་ཁས་ལེན་མ་ལས་བརྗོད་ཏེ་ཡིན་པས།

དུས་གསུམ་ཐོར་བུ་ནི་ དུས་གསུམ་ཀར་སྤོང་འཇུག་མེད་པའི་རིགས་དང་ དུས་གསུམ་ཀར་སྤོང་འཇུག་འགྱུར་བ་མེད་ པའི་རིགས་དང་། དུས་གསུམ་ལ་སྤོང་འཇུག་འགྱུར་བ་ཡོད་ཀྱང་ སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ནང་མ་འདུས་པའི་བྱ་ཚིག་སྟེ་ དཔེར་ཡང་རིམ་བཞིན་ཡོན་ཏན་མ་འོངས་པར་སྤྱད་ དུས་བར་སྤོང་ འདས་པར་སྤྱད་མེད་མི་བཟུམ་དང་། ལྷ་སོགས་ མ་འོངས་པར་མཚོན་ དུས་བར་ཡང་མཚོན་ འདས་པར་ཡང་མཚོན་བཟུམ་དང་། ཐག་པ་གིས་མ་འོངས་པར་བཅིང་ ད་ ལྷ་བ་ལ་འཆིང་ འདས་པར་བཅིངས་བཟུམ་ལུ་གོམ་ཡིན་པས།

འདོད་པ་བཞི་པ་འདི་ སློབ་བཟང་སྤོང་ལམ་གྱིས་ སྤོང་ལམ་ཚིག་མཛོད་(2014) ནང་བྱ་ཚིག་དང་སྤྱི་གསུང་ཏེ་ དུས་ གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་བཀོད་མི་འདི་ཡང་ དུས་གསུམ་ལུ་དབྱེ་ན་ སྤྱིར་བཏང་དང་བྱེ་བྲག་ཐོར་བུ་གསུམ་ ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་སྟེ་བཀོད་དུག། དེ་ཡང་གོང་གི་འདོད་པ་རྩེ་ལས་ ག་གི་འདོད་པ་ལྟར་དུ་བཀོད་འདུག་ཟེར་བ་ཅིན་ འདོད་པ་དང་པོ་ལྟར་དུ་མ་བཀོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ ཚིག་མཛོད་དེ་ནང་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཐོར་བུ་ ལས་མ་བཀོད་པས། འདོད་པ་གཉིས་པ་འདི་གཞིར་བཞག་སྟེ་བཀོད་བཀོད་པ་མེན་པས། དེ་ཡང་འདོད་པ་གཉིས་པ་ འདི་ལྟར་དུ་འབད་བ་ཅིན་ བཟུང་དང་ བསྟོད་ཟེར་མི་རྒྱ་ཐོར་བུ་ཡིན་དགོས་ཅིག་ཡིན་ཅུང་ ཚིག་མཛོད་འདི་ནང་དེ་རྒྱ་ དུས་གསུམ་གྱི་བྲག་ཡིན་མ་སྟེ་བཀོད་དེ་འདུག། དེ་ལས་འདོད་པ་གསུམ་པ་ཉམ་ཤུལ་མཚུན་རབ་གྱི་འདོད་པ་གཞིར་ བཞག་ཡང་མེད་པས། དེ་ཡང་ འདོད་པ་དེ་ལྟར་དུ་འབད་བ་ཅིན་ ཅལ་སོགས་གྱི་ཐོག་ཁ་ལས་ཡར་བལོམ་འགྲོ་བའི་ བྱ་ཚིག་ མ་འོངས་པར་བལོམ་ དུས་བར་འགོམ་ འདས་པར་བལོམས་དང་། བཅིང་ཟེར་མི་འདི་རྒྱ་དུས་གསུམ་ཐོར་བུ་ ཡིན་དགོས་ཅིག་ཡིན་ཅུང་ ཚིག་མཛོད་འདི་ནང་དུས་གསུམ་གྱི་བྲག་ཡིན་མ་སྟེ་བཀོད་དེ་འདུག།

དེ་འབད་མ་ལས་སྤོང་ལམ་ཚིག་མཛོད་འདི་ནང་ དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ཐོར་བུ་འདོད་རྒྱུལ་འདི་ཡང་ དུས་གསུམ་སྤྱིར་ བཏང་ནི་གོང་གི་འདོད་པ་གསུམ་ཀ་ལྟར་དུ་དང་། དུས་གསུམ་གྱི་བྲག་ནི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ལུ་སྤོང་འཇུག་པོ་ འཇུག་པ་དང་ དུས་བཟུང་སྤོང་འཇུག་མེད་པ་དང་ སྤོང་འཇུག་མ་ཞིང་གཉིས་དང་མོ་གང་ཅུང་འཇུག་པ་བཅས་སྤོང་ བཞི། འདས་པ་ལུ་ས་ཡིག་རྒྱུང་པས་འབྲས་པ་སྟེ་ཡོད་པའི་བྱ་ཚིག་ལ་འདོད། དུས་གསུམ་ཐོར་བུ་ནི་ དུས་གསུམ་ ཀར་སྤོང་འཇུག་མེད་པའི་རིགས་དང་ དུས་གསུམ་ཀར་སྤོང་འཇུག་ཡོད་པའི་ཁར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་རིགས་དང་། དུས་ གསུམ་ལ་སྤོང་འཇུག་འགྱུར་བ་ཡོད་ཀྱང་ སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ནང་མ་འདུས་པའི་བྱ་ཚིག་རྒྱ་ལུ་གོམ་ཡིན། འདོད་

པ་བཞི་པ་དེའི་དུས་གསུམ་གྱི་བྲག་དང་ཐོར་བུའི་དཔེ་བརྗོད་འདི་ གོང་གི་ལས་རིགས་བསྐྱེ་སྤེལ་པ་འཇམ་ལས་
 ལོགས་སུ་མ་བཞོད། མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཤེས་ན་ མཁས་སྐུན་བྱུང་མོང་གི་རྒྱབ་རྟེན་འབད་དང་འབད་བཞིན་ཡོད་པའི་
 སློན་ལམ་ཚོག་ལྟ་སྟེ་ དུས་གསུམ་སྤྱི་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་མཐོང་པའི་སྐབས་སུ་ ཅམ་རྒྱུན་སློབ་གྲྭ་དང་བཤད་གྲྭ་
 ལག་ན་ལས་མར་ལྷབ་སྐྱུངས་འབད་མི་དུས་གསུམ་སྤྱི་བྲག་གི་མཚན་ཉིད་དང་མ་མཐུན་ལས་ མགོ་སློངས་ཤིང་
 དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་སྲུང་གི་གཞི་སྟེ་འགྲོ་ནི་ཉེན་ལ་ཡང་འདུག།

གོང་གི་འདོད་པ་མ་འདྲམ་བསྐྱེམས་བཞི་ལས་ རིག་གཞུང་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་འདིའི་སློབ་ཕྲུག་ 60% གིས་དུས་
 གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་འདོད་པ་དང་པོ་ལྟར་དུ་ལྷབ་སྐྱུངས་འབད་དེ་ དེ་འཐད་ཏོག་ཏོ་ཡོད་པ་སྟེ་ཨིན་ཅུང་ སློབ་
 ཕྲུག་ 20% གིས་འདོད་པ་གསུམ་པ་དེ་བདེ་ཏོག་ཏོ་ཡོད་པ་སྟེ་ཨིན་པས། དེ་ལས་ སློབ་ཕྲུག་ 20% གིས་དུས་
 གསུམ་སྤྱི་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའི་འདོད་པ་ག་ཡང་དུག་པ་སྟེ་མི་འདོད་པས།

དེ་ལས་བཤད་གྲྭ་ལས་མར་ཡང་ སློབ་ཕྲུག་ 10% གིས་འདོད་པ་དང་པོ་ལྟར་དུ་ལྷབ་སྐྱུངས་འབད་དེ་ དེ་འཐད་ཏོག་ཏོ་
 ཡོད་པ་སྟེ་བཤད་པ་ཨིན་ཅུང་ 20% གིས་ཚོ་ཏན་ཞབས་རུང་གིས་འདོད་པ་ལྟར་དུ་ཡང་ལྷབ་སྐྱུངས་འབད་དེ་ དེ་འཐད་
 ཏོག་ཏོ་ཡོད་ཡོད་པ་སྟེ་ཨིན་པས། དེ་ལས་རིག་གཞན་སློབ་སློན་གནང་མི་སློབ་དཔོན་ཡང་ 10% གིས་འདོད་པ་དང་
 པོ་ལྟར་དུ་སློབ་སློན་གནང་མ་ཨིན་ ཅུང་ 20% གིས་འདོད་པ་གསུམ་གཞིར་བཞག་སྟེ་སློབ་སློན་གནང་སྟེ་འདུག།

ཞིབ་འཚོལ་གྲུབ་འབྲས།

དུས་གསུམ་སྤྱི་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་མི་མ་འདྲམ་ལེ་ཤ་ཡོད་པ་སྟེ་མཐོང་མི་འདི་ ཚུར་བསྐྱེ་བ་ཅིན་ལག་བཞི་
 འདུག། དེ་ཡང་འཇམ་སྤིང་རྒྱན་གཅིག་(2011)དང་དུས་གསུམ་རབ་གསལ་འོད་སྐྱེད་གསར་པ་(1993)ལྟར་དུ་
 གཅིག་དང་། དག་ཡིག་འོར་ཤང་ཅན་གྱི་ཡིག་སྐྱབ་རྒྱུར་བཞོལ་ལེགས་བཤད་པ་སྤྱི་བྲག་(2012) དང་ གངས་
 ཅན་ཐོད་གྱི་བདུན་སྟོད་པའི་བསྐྱེད་བཅོས་སུམ་ཅུ་པ་དང་རྟགས་འཇུག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཐོན་མིའི་ཞལ་
 ལུང་(2002) ལྟར་དུ་གཅིག། དེ་ལས་ རྟགས་འཇུག་དཀའ་འགྲུལ་གནད་གྱི་མེ་ལོང་(2012) གི་འདོད་པ་
 ལྟར་དུ་གཅིག། །དེ་བརྒྱུ་སྟེ་སློན་ལམ་ཚོག་མཚོན་(2012) ལྟར་དུ་གཅིག་སྟེ་ཨིན་པས། དེ་ཚུ་གི་གྲུལ་ལས་ དུས་
 གསུམ་རབ་གསལ་འོད་སྐྱེད་གསར་པ་(1993) འདི་ནང་ དུས་གསུམ་གྱི་སྐྱོར་རྒྱུང་གཅིག་ ལོགས་སུ་བཏོན་ཏེ་
 བྱིས་ཡོད་པ་ལས་ མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་འདི་དང་ འབྲུག་གི་བཤད་གྲྭ་ལག་ནང་ མང་ཤོས་གྱིས་ དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་
 གཞག་འདི་ འདོད་པ་འདི་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ ལྷབ་སྐྱུངས་འབད་དེ་འདུག།

མཚན་མཛུགས།

དུས་གསུམ་སྤྱི་བྱེ་བྱལ་གི་སྐོར་ལས་བཤད་ཐངས་མ་འདྲ་ཡོད་མི་ཚུ་ ཚུར་བསྐྱོད་བཅིན་བཤད་ཐངས་མ་འདྲ་ཡོད་མི་ཚུ་
བཞིན་དང་བསྐྱུལ་ཞིན་པས། ཞིབ་འཚོལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ བྱ་ཚོག་དུས་གསུམ་གྱི་སྐོར་ལས་སྐོབ་སྐྱོན་འབད་ནི་གི་
སྐོ་སྐོབས་ཐབས་རེའོ་བ་སྤྲོ་ཡོད་པ་མ་ཚད་ སྐོབ་སྐྱོད་པ་ཚུ་ཡང་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལྷོབ་སྐྱུང་འབད་བའི་སྐབས་
ཚུ་ཤོག་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ན་ མགྲུ་མ་འཕྲོམས་པར་ལྷོབ་སྐྱུང་འབད་ཚུགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད། མ་འོངས་པ་
ན་འབད་ཚུགས་པ་ཅིན་ དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་འདྲ་ཡོད་མི་འདི་གི་གྲུལ་ལས་ ག་གི་ལུགས་
འདི་རྣམས་བདེ་བཤགས་ཡོད་པ་ཞིན་ན་ དབྱེ་དབྱེ་མཐིལ་ཕྱིན་འབད་དགོཔ་འདུག།

རྒྱུ་རྐྱེན་ཡིག་ཚུ།

- ཉན་ལུལ་མཚུན་རབ་འོད་ཟེའ། (2017) རྟགས་འཇུག་དཀར་འགྲེལ་གཞན་གྱི་སྐོར་མེ། བོད། མི་རིག་དཔེ་སྐྱུན་
ཁང་།
- ཐོན་མི་སྐྱོད་ཀྱི། (2007) ལུ་ལུ་རྟགས་ཚུ་བ་ཐིམ་ཕུ། ཀེ་ཨིམ་གྱི།
- མོར་བུ་བསྐྱེད་འཛིན། (2017) སྤྱི་བྱེ་བྱལ་གི་བྱ་ཚོག་སྐོར་དུ་བཀོད་པ། བོད། མི་རིག་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།
- ཕྲུ་རྒྱུལ་མཚན། (2017) བདེ་སྐྱོད་པའི་གྲུབ་མཐིལ་འགྲོལ་བཟོད་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཅིག་། རྒྱ་གར། ཚེས་སྐྱོད་པར་
སྐྱུན་ཁང་།
- དབྱུངས་ཅན་དག་འབའི་སྐོ་བྲོས། (2017) རྟགས་ཀྱི་འཇུག་པའི་དགོངས་འགྲེལ་རབ་སྐྱུང་། བོད། མི་ཚུན་བོད་
ཡིག་དཔེ་རྒྱུ་བསྐྱེད་སྤྱི་གཞི་ཁང་།
- དབྱུངས་ཅན་གྲུབ་པའི་དོ་རྗེ། (2007) རྟགས་འཇུག་དཀར་གཞན་གསལ་བའི་མེ་འོད་། ཐིམ་ཕུ། ཀེ་ཨིམ་གྱི།
- སྐོ་བཟང་སྐོན་ལམ། (2017) ཚིག་མཛོད་ཚེན་མོ། བོད། སྐོན་ལམ་བཟང་འཕྲིན་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།
- དམུ་ཚོད་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ། (2017) དུས་གསུམ་སྐྱུལ་ཚིག་རིུ་མིག་དང་བཅས་པ། བོད། མི་རིག་དཔེ་
སྐྱུན་ཁང་།
- ཚོ་ཏན་ཞབས་བྱུང། (2007) ལུ་ལུ་རྟགས་ཐོན་མིའི་ཞལ་ལུང་། བོད། བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་དཔུར་ཁང་།
- ཚོད་བང་བསོད་ནམས། (1993) དུས་གསལ་རབ་གསལ་འོད་སྐྱེད་གསལ་རབ་། རྒྱ་གར། སུ་འགྲུར་མཐོ་སྐོབ་མཛོད་
སྤྱུགས་རིག་པའི་འབྲུང་གནས་སྤྱིང་།